

BAROMETER

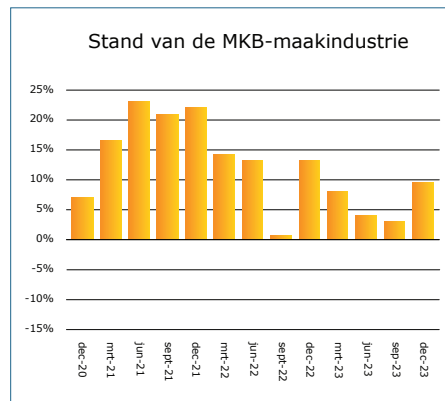
GEBASEERD OP DE **ECONOMISCHE BAROMETER**, KWARTAALONDERZOEK ONDER LEDEN VAN KONINKLIJKE METAALUNIE NAAR DE ECONOMISCHE STAND VAN DE MKB-MAAKINDUSTRIE

PRODUCTIECAPACITEIT ONDER DRUK DOOR NETCONGESTIE

MINDER SPANNING OP ARBEIDSMARKT

De binnenlandse- en buitenlandse orderpositie is bij net zo veel ondernemers uit de MKB-maakindustrie toe- als afgenomen. De waardering van de orderpositie is 'zuinigjes' te noemen en voor het eerste kwartaal van 2024 worden geen sterke veranderingen van de orderpositie verwacht. Het aantal bedrijven met vacatures is voor het vierde kwartaal op rij weer iets afgenomen. Dit zijn de belangrijkste uitkomsten van de Koninklijke Metaalunie Economische Barometer van de MKB-maakindustrie van het vierde kwartaal van 2023.

Sectoren die beduidend slechter presteren dan gemiddeld in de MKB-maakindustrie, zijn de aan de bouw toeleverende bedrijven en de metaalwarenssector. Bedrijven die gemiddeld genomen beter presteren zijn oppervlaktebehandelaars en de machinebouwers. Uit de extra vraag uit deze Economische Barometer over

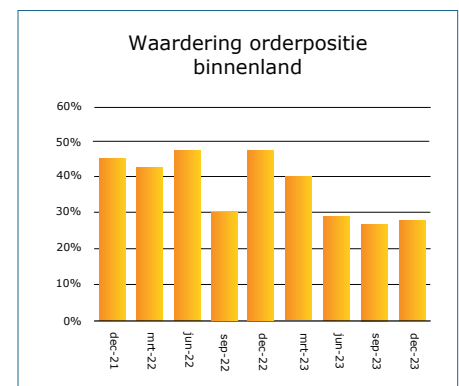

de problemen die bedrijven ervaren met hun elektriciteitsaansluiting, blijkt dat 20% van de geënquêteerde MKB-maakbedrijven hiervan inmiddels last van heeft in de bedrijfsvoering.

Orderpositie binnenland

Na een vrij sterke daling van de orderpositie binnenland in het derde kwartaal, is deze in het vierde kwartaal nagenoeg gestabiliseerd. Bij 22% van de bedrijven is de binnenlandse

orderpositie afgenomen, terwijl deze bij 24% is toegenomen. De meeste bedrijven die een verbeterde orderpositie hebben, vallen onder de oppervlaktebehandelaars, terwijl deze onder de metaalwarenbedrijven relatief veel is afgenomen. De waardering van de orderpositie ligt op bijna hetzelfde niveau als in het derde kwartaal. 28% van de bedrijven geeft aan tevreden te zijn over de binnenlandse orderpositie, een jaar geleden was bijna de helft van

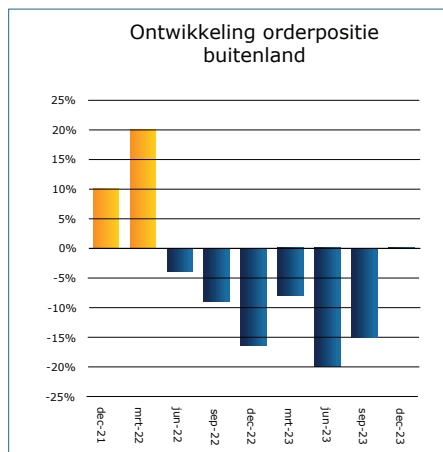
de respondenten tevreden. De verwachtingen voor het eerste kwartaal van 2024 zijn 'stabiel' te noemen. 22% van de respondenten geeft aan een betere orderpositie te verwachten, terwijl 20% van hen een verslechtering verwacht, per saldo een groei van maar 2%.

Toeleverende bedrijven aan de bouw-, las- en constructiebedrijven zijn het minst positief in hun verwachtingen voor de start van 2024, terwijl net als het afgelopen halfjaar ook nu onder de onderhoudsbedrijven de meeste respondenten zijn die een beter kwartaal verwachten. De gemiddelde orderportefeuille in weken in de MKB-maakindustrie is in het vierde kwartaal hersteld na een tegenvallend derde kwartaal. De gemiddelde orderportefeuille in weken was aan het einde van het derde kwartaal ruim 8 weken en is eind 2023 net als het jaar daarvoor 11 weken.

Orderpositie buitenland

Van de geënquêteerde bedrijven geeft 35% aan te exporteren, 10% van de exporterende bedrijven exporteert tot 10% van hun omzet. De overige 25% van deze ondernemers exporteert gemiddeld ruim een derde van hun omzet. Het afgelopen anderhalf jaar was het aandeel ondernemers met een krimpende export-orderportefeuille steeds groter dan het aandeel ondernemers waarbij deze toenam. In het vierde kwartaal houden beide partijen elkaar in evenwicht. Dat wil zeggen bij 28% van de bedrijven is de orderportefeuille toegenomen, bij 28% is deze afgenomen en bij 44% gelijk gebleven (Dit zorgt ervoor dat in de staafdiagram december 2023 'niet zichtbaar' is –red.)

Het aandeel ondernemers dat de exportpositie positief beoordeelt, is net iets groter dan het

aandeel dat de exportportefeuille als negatief beoordeelt. De verwachting voor de orderpositie buitenland voor het eerste kwartaal van 2024 is vrijwel gelijk aan de realisatie in het vierde kwartaal van 2023. 25% van de exporterende bedrijven verwacht een groei van de orderpositie buitenland, terwijl 28% een krimp verwacht.

Prijzen

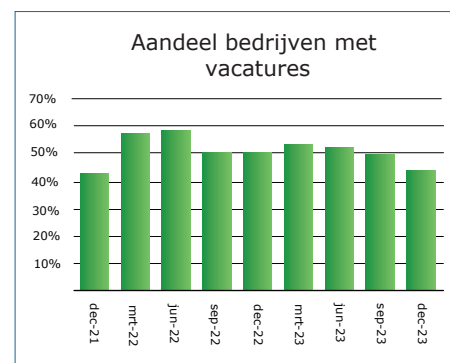
In het vierde kwartaal van 2023 heeft 28% van de respondenten de verkoopprijs verhoogd, terwijl 9% de prijzen juist heeft verlaagd. Prijsverhogingen vinden beduidend minder plaats dan een jaar geleden, toen als gevolg van de gestegen grondstofprijzen. Net als een kwartaal geleden zijn er relatief veel machinebouwers die hun verkoopprijzen hebben verhoogd, terwijl eronder aan de bouw toeleverende bedrijven relatief veel bedrijven zijn die hun prijzen het afgelopen kwartaal hebben verlaagd.

Personeel

Bij de aan deze Economische Barometer deelgenomen MKB-maakbedrijven werken gemiddeld 21 medewerkers, 92% met een vaste aanstelling en circa 8% met een flexibel contract. Ook dit kwartaal houden de bedrijven die het afgelopen kwartaal meer en minder medewerkers in dienst hebben elkaar in evenwicht, bij 12% van de bedrijven waren er meer medewerkers werkzaam, terwijl dit bij 13% van de respondenten minder was. Dit geldt echter niet voor alle sectoren. Bij de las- en constructiebedrijven zijn relatief veel bedrijven waar minder mensen werken dan een kwartaal eerder. Bij relatief veel machinebouwers werken juist meer mensen. Het aantal flexibele krachten nam bij de aan de bouw toeleverende bedrijven en de las- en constructiebedrijven af, terwijl de machinebouwers en oppervlaktebehandelaars juist meer flexibele krachten in dienst hadden dan een kwartaal eerder.

Vacatures

Het aandeel bedrijven dat vacatures heeft uitstaan daalt geleidelijk de afgelopen anderhalf jaar. Anderhalf jaar geleden had 55% van de respondenten tenminste een vacature uitstaan, een jaar geleden was dit 50% en eind 2023 is dat nog 44%. Het gemiddeld aantal

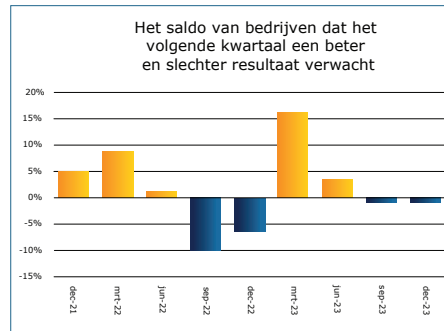

vacatures per bedrijf is eind 2023 2,2 en dit was anderhalf jaar geleden 2,6. Afgezet tegen alle medewerkers hebben de respondenten gemiddeld voor 4,6% van het totale personeelsbestand aan vacatures openstaan. De service- en onderhoudsbedrijven, de las- en constructiebedrijven en de machinebouwers hebben de meeste vacatures openstaan.

In het derde kwartaal gaven relatief weinig respondenten aan er vertrouwen in te hebben de openstaande vacatures in te kunnen vullen (60%). Nu schat men dit weer iets positiever in. Begin 2024 verwachten de respondenten bijna 80% van de vacatures binnen een halfjaar in te vullen. Net als in het derde kwartaal verwachten ook nu de machinebouwers de grootste problemen met het invullen van de openstaande vacatures.

Winstgevendheid

Het aantal bedrijven dat aangeeft winst te maken, ligt de afgelopen drie kwartalen redelijk op hetzelfde niveau. Bijna driekwart van de bedrijven geeft aan winst te maken, terwijl een kleine 10% aangeeft verlies te maken. De overige 17% draait quitte. De ontwikkeling van het bedrijfsresultaat is toegenomen ten opzichte van het derde kwartaal. In het vierde kwartaal nam bij 31% van de bedrijven het bedrijfsresultaat toe, terwijl dit bij 25% afnam, per saldo is dit 6% positief. Een kwartaal eerder was dit 12% negatief.

Onder de metaalwarenbedrijven zijn relatief veel bedrijven waarbij het bedrijfsresultaat is afgenomen. De vraag hoe de ondernemer het bedrijfsresultaat waardeert, wordt veel positiever beantwoord dan drie maanden eerder in 2023. 56% van de respondenten geeft aan tevreden te zijn met het bedrijfsresultaat over het vierde kwartaal, terwijl dit over het derde kwartaal slechts 26% was. Voor het eerste kwartaal van 2024 verwacht de sector gemiddeld genomen eenzelfde bedrijfsresultaat als voor het vierde kwartaal van 2023, 19% van de respondenten verwacht een beter resultaat, 20% slechter en 61% eenzelfde bedrijfsresultaat.

Netcongestie

Omdat er momenteel veel te doen is over netcongestie, is hierover in de

Economische Barometer een extra vraag opgenomen. Gemiddeld ervaart een op de vijf geënquêteerde bedrijven hierdoor op dit moment problemen in de bedrijfsvoering. Bij verspaners is dit aandeel nog hoger. Daarnaast zijn er ook ondernemers die aangeven op termijn problemen te verwachten.

Op de vraag wat als belangrijkste probleem wordt ervaren geeft:

- 5% van de respondenten aan dat zij niet of minder kunnen verduurzamen dan ze zouden willen. Voorbeeld hiervan is het niet kunnen plaatsen van zonnepanelen.
- 6% van de respondenten aan dat ze met hogere kosten komen te zitten. Hierbij worden hogere energiekosten en het niet kunnen terugleveren genoemd, maar ook schade door te hoge piekspanning.
- 9% van de respondenten aan: het niet kunnen uitbreiden van de productiecapaciteit. Dit varieert van het niet kunnen bijplaatsen van een extra machine tot niet kunnen verhuizen.

